Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 82 (4718)
СУББОТО
апрелиин
28
1945 он

ВКП(б)-тэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-тэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновскиие „Илалта" гэжэ орденоор шагнаха тухай

Ехэ хэмжээтэй дайшалхы ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ талаар Верховно Главнокомандованиин даалгабаринуудые шадамараар дүүргэжэ, тэрээнэйнгээ ашаар немецко-фашистска сэрэгүүдые бутасохихо хэрэгтэ гайхамшаг амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө

«ИЛАЛТА» гэжэ ОРДЕНООР

Советскэ Союзай Маршал Малиновский Родион Яковлевичые шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1945 оной апрелиин 26.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай Маршал Ф. И. Толбухиниие „Илалта" гэжэ орденоор шагнаха тухай

Ехэ хэмжээтэй дайшалхы ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ талаар Верховно Главнокомандованиин даалгабаринуудые шадамараар дүүргэжэ, тэрээнэйнгээ ашаар немецко-фашистска сэрэгүүдые бутасохихо хэрэгтэ гайхамшаг амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө

«ИЛАЛТА» гэжэ ОРДЕНООР

Советскэ Союзай Маршал Толбухин Федор Ивановичые шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1945 оной апрелиин 26.

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

2-дохи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал РОКОССОВСКИДО

Фронтын штабай начальник

Генерал-полковник БОГОЛЮБОВТА

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд ШТЕТТИНһЭЭ урда тээгүүр зүүн ба баруун ОДЕРЫЕ гаталан гараад, ОДЕРОЙ баруун эрьедэ немецүүдэй ехээр бүхэжүүлһэн хамгаалгын газарые һэтэ сохижо, 30 километр урагшаа дабшаба.

Байлдаануудай ябаса дундуур тус фронтын сэрэгүүд ШТЕТТИН гэдэг ПОМЕРАНИИН гол город ба далайн томо портые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн ГАРТЦ, ПЕНКУН, КАЗЕКОВ, ШВЕДТ гэдэг городуудые эзэлбэ.

Немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохихо ба нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-полковник БАТОВ, генерал-полковник ПОПОВ, генерал-полковник ГРИШИН, генерал-лейтенант БОБКОВ, полковник ПЕНЧЕВСКИЙ, генерал-лейтенант КИНОСЯН, генерал-лейтенант ДРАТВИН, генерал-лейтенант ЧАНЫШЕВ, генерал-лейтенант РЯБЫШЕВ, генерал-майор ЧУВАКОВ, генерал-лейтенант ЭРАСТОВ, генерал-лейтенант АЛЕКСЕЕВ, генерал-лейтенант СМИРНОВ, полковник БЕЛЯЕВ, полковник ТРУДОЛЮБОВ, полковник МУРАТОВ, полковник КАРПЕЛЮК, генерал-майор КИРСАНОВ, генерал-майор ТИМОФЕЕВ, генерал-майор СОЛОВЬЕВ, полковник КАЛАДЗЕ, полковник ГОЛУБЕВ, полковник ВАРОХИН, генерал-майор ГРЕБЕННИК, генерал-майор МАКАРОВ, генерал-майор ТЕРЕМОВ, полковник ВЕЛИЧКО, генерал-майор БОРИСОВ, генерал-майор СКОРОБОГАТКИН, генерал-майор ДЖАНДЖГАВА, полковник АФАНАСЬЕВ, полковник ОГИЕНКО, полковник ЕМЕЛЬЯНЕНКО, полковник ЧЕТВЕРТУХИН, полковник ШЕПЕЛЬ, полковник ГОРИЧЕВ, генерал-майор ГУСЕВ гэгшэдэй сэрэгүүд; артиллериин генерал-полковник СОКОЛЬСКИЙ, артиллериин генерал-лейтенант ДЕГТЯРЕВ, артиллериин генерал-майор КАРЕПИН, артиллериин генерал-лейтенант МИХЕЛЬСОН, артиллериин генерал-лейтенант БЕСКИН, полковник ЗАХАРОВ, полковник ЛЕОНОВ, артиллериин генерал-майор ПЕТРОВ, полковник ДРОБКОВ, полковник ОСТАНЬКОВИЧ, полковник СУКАЧЕВ, полковник МАЛЯВСКИЙ, полковник ДЕГТЯРЕНКО, полковник КУГЕШОВ, подполковник ТИХОНОВ, полковник ВАСИЛЕНКО, полковник РЫБКИН, полковник КУЛИЧУК, полковник АНИМУШКИН, полковник БОРМОТИН гэгшэдэй артиллеристнүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ЧЕРНЯВСКИЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор НОВАК, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ПЕТРУШИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ШУЛЬГИН, подполковник ПЕТРОВ, полковник КОНОВАЛОВ, полковник ИГОНИН, подполковник СИВКОВ, полковник АНТОНОВ, подполковник ИГНАТОВ, подполковник РАЗУВАЛОВ, полковник ЛОЖКИН, подполковник КОЖЕМЯЧКО, полковник СОКОЛОВ, майор ГЕЛЮС, майор КАШКИН, подполковник СИТКОВ, подполковник СЛОБОДЯН, подполковник ШЕВЧЕНКО, подполковник ПОВАРОВ гэгшэдэй танкистнүүд; авиациин генерал-полковник ВЕРШИНИН, авиациин генерал-майор АЛЕКСЕЕВ, авиациин генерал-лейтенант БАЙДУКОВ, авиациин генерал-лейтенант ОСИПЕНКО, авиациин генерал-майор ФЕДОРОВ, полковник ПУШКАРЕВ, авиациин генерал-майор ГЕТЬМАН, полковник СМОЛОВИК, полковник КАЛУГИН, полковник ТИХОМИРОВ, полковник ГРИЩЕНКО, полковник ВИНОГРАДОВ, полковник ВУСС, полковник ОСИПОВ, полковник ЯКУШИН, полковник РЫБАКОВ, полковник ВОЛКОВ, полковник ПОКОЕВОЙ, подполковник БАРДЕЕВ, полковник ТЮРИН, полковник ЕЛИСЕЕВ гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-лейтенант БЛАГОСЛАВОВ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ШВЫДКОЙ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ВИТВИНИН, полковник ТРЕТЬЯКОВ, подполковник ГУЛЬТЯЕВ, подполковник ПЕТРОВ, полковник БАЛАНДИН, подполковник ОРДАНОВСКИЙ, полковник АНГРЕЕВ, полковник ШИТИКОВ, полковник ВИЗИРОВ, полковник ВИНЬКОВ, полковник ДОБЫЧИН, майор САКС, майор ВОРОНОВ, майор КОЖИН, полковник КЛЕМЕНТЬЕВ, майор ЩЕТИННИКОВ, майор ХАРИТОНОВ, подполковник ЩУКИН, полковник ШТЕЙН, полковник МИРОТВОРСКИЙ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант БОРЗОВ, полковник БОРИСОВ, подполковник ПРОЦЕРОВ, полковник МИХАЙЛОВ, полковник ВОЛОДКЕВИЧ, полковник ХОМЯКОВ гэгшэдэй хэлхеэ-холбоошод шалгаржа гараба.

Иигэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада, немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохихо, ШТЕТТИН болон бусад нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд болон частьнуудта «ШТЕТТИНСКЭ» гэһэн нэрэнүүдые олгожо, орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 26-да, 21 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол ОДЕРОЙ баруун эрьедэ немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохиһон ба нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абаһан 2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга хэжэ, Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй тулада немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохихо ба нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной апрелиин 26. № 344.

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

2-дохи Украинска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал МАЛИНОВСКИДО

Фронтын штабай начальник

Генерал-полковник ЗАХАРОВТА

2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, мүнөөдэр, апрелиин 26-да, шадамараар тойрон орохо маневр ба фронтын талаһаа атака хэһэнэйнгээ эсэстэ немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгууриин пункт ба харгы замуудай шухала узел, Чехословакиин ажауйлэдбэриин томо центр болохо БРНО (БРЮН) городые эзэлэн абаба.

БРНО городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-лейтенант МАНАГАРОВ, генерал-лейтенант ТЕРЕНТЬЕВ, генерал-лейтенант САФИУЛИН, генерал-майор ЯКОВЛЕВ, генерал-майор АФОНИН, генерал-майор МЕРКУЛОВ, генерал-майор МИЛЯЕВ, генерал-майор ОБУЩЕНКО, генерал-майор ЕСИН, генерал-майор ЗДАНОВИЧ, полковник БАЙДЫНОВ, полковник ДОБРОВОЛЬСКИЙ, полковник БУШИН, полковник СОБОЛЕВ, полковник ПЕТРОВ, полковник БОЧКОВ, полковник МАЛЬЧЕВСКИЙ, полковник СЕЛЕЗНЕВ гэгшэдэй сэрэгүүд; генерал-лейтенант ПЛИЕВ, генерал-лейтенант КАМКОВ, генерал-майор КУЦ, генерал-майор ПАВЛОВ, генерал-майор ХРУСТАЛЕВ, генерал-майор БЕЛОУСОВ, генерал-майор ШМУЙЛО, полковник РЕВА, полковник ГУБАНОВ гэгшэдэй морито сэрэгшэд; артиллериин генерал-полковник ФОМИН, артиллериин генерал-майор ГУСЕВ, артиллериин генерал-майор ПАВЛОВ, артиллериин генерал-майор ПОПОВИЧ, полковник ПОГОРЕЛЫЙ, полковник МАРЧЕНКО, полковник БОРИСОВ, полковник МАКАРОВ, полковник КОРОТЕЕВ, полковник АДАМЧИК, подполковник МАТЮХА, полковник ВЛАДИМИРОВ, полковник ГРИШИН, подполковник КАЛИНИН, подполковник КИСЛЫЙ, подполковник МИСНИК, подполковник МОЖЕВСКИЙ, подполковник КЛИМАНОВ, майор КОСТЫЛЕВ гэгшэдэй артиллеристнүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник КУРКИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник КРАВЧЕНКО, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ШТРОМБЕРГ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ВОЛКОВ, генерал-лейтенант СВИРИДОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант САВЕЛЬЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор КАТКОВ, полковник ЛАПТЕВ, полковник ЛЯЩЕНКО, полковник САФИУЛИН, полковник ОСТАПЕНКО, полковник ВОРОНОВ, подполковник ЕГУДКИН, подполковник ПРОКОФЬЕВ, подполковник ЕМЕЛЬЯНОВ, подполковник СОРОЧИНСКИЙ, подполковник МИХНО гэгшэдэй танкистнүүд; авиациин генерал-полковник ГОРЮНОВ, авиациин генерал-лейтенант СЕЛЕЗНЕВ, авиациин генерал-лейтенант КАМАНИН, авиациин генерал-лейтенант СТЕПИЧЕВ, авиациин генерал-лейтенант ПОДГОРНЫЙ, авиациин генерал-лейтенант ТОЛСТИКОВ, авиациин генерал-майор СМИРНОВ, полковник ШУТЕЕВ, полковник ЧИЖИКОВ, полковник БЛАГОВЕЩЕНСКИЙ, полковник САПРЫКИН, полковник КЛОБУКОВ, полковник СЕМЕНЕНКО, полковник ЮДАКОВ, полковник ТАРАНЕНКО, полковник НЕДОСЕКИН, полковник ГЕЙБО, полковник УЛЬЯНОВСКИЙ, полковник ТЕРЕХОВ, полковник РОМАНОВ, полковник ЧАНПАЛОВ гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ЦИРЛИН, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ТУПИЧЕВ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ТЮЛЕВ, полковник ФАДЕЕВ, полковник ИСАЕВ, полковник МЯСНИКОВ, подполковник БАДАЕВ, подполковник ВОРОБЬЕВ, подполковник ГОЛУКОВИЧ, майор КОСТИН гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ЛЕОНОВ, полковник МАКАРЕНКО, полковник ШЕРБУД, полковник ДАВЫДОВ, майор ШИШЕЛОВ, гүрэнэй аюулгүйе хамгаалгын полковник КАРПОВ гэгшэдэй хэлхеэ-холбоошод шалгаржа гараба.

Иигэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада, БРНО городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 26-да, 22 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол БРНО городые эзэлэн абаһан 2-дохи УКРАИНСКА фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй тулада, БРНО городые сүлөөлхын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной апрелиин 26. № 345.

Советскэ Информбюроһоо

Апрелиин 26-ай оперативна мэдээн

Апрелиин 26-ай туршада ПИЛЛАУ городһоо баруун-урдуур 3-дахи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд, Балтиин далайе ФРИШ ГАФ гэдэг тохойтой холбожо байһан каналые гаталан гараад, ФРИШ НЕРУНГ гэдэг уһанай хошуун тээшэ добтолгоёо хүгжүүлбэ.

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд ШТЕТТИНһЭЭ урда тээгүүр зүүн ба баруун ОДЕРЫЕ гаталан гараад, ОДЕРОЙ баруун эрьедэ немецүүдэй ехээр бүхэжүүлһэн хамгаалгын газарые һэтэ сохижо 30 километр урагшаа дабшаба. Байлдаануудай ябаса дундуур тус фронтын сэрэгүүд ШТЕТТИН гэдэг далайн томо порт ба Помераниин гол городые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн ГАРТЦ, ПЕНКУН, КАЗЕКОВ, ШВЕДТ гэдэг городуудые, ШТЕВЕН, ШВЕННЕНЦ, ГЛАЗОВ, БАГЕМЮЛЬ, ФРИДЕЛЬФЕЛЬД, ГРЮНЦ, ВАРТИН, БЛЮМБЕРГ, ШТЕНДЕЛЛЬ, ФИРРАДЕН гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлэн абажа, РАНДОВ гэдэг каналые гаталан гараһан байна.

1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд БЕРЛИНДЭ үсэд шанга үйлсын байлдаануудые хэхэ ябадалаа үргэлжэлүүлжэ, ГАРТЕНШТАДТ, СИМЕНШТАДТ гэдэг городской районуудые, городой зүүн хубида Герлицкэ вокзалые эзэлэн абаа. БЕРЛИНһЭЭ зүүн-хойгуур тус фронтын сэрэгүүд ФИНОВ, ФИНОВФУРТ, МАРИЕНВЕРДЕР гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлэн абаба. ОДЕР дээрэхи ФРАНКФУРТһАА баруугаар ба баруун-урдуур тус фронтын сэрэгүүд КЕНИГС-ВУСТЕРХАУЗЕН, НОЙЕ-МЮЛЕ, ШТОРКОВ, БЕЕСКОВ, ЛИБЕРОЗЕ гэдэг городуудые ба ЗЕНЦИГ, ГУССОВ, ГРОСС-ШАУЗЕН, ДАМСДОРФ, ХЕРЦБЕРГ, ГЕРСДОРФ, ШТРЕММЕН ТРЕБАЧ, МИТВЕЙДЕ, ГРОСС-ЛЕЙТЕН, МОХОВ гэдэг томо һуурин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлбэ. Апрелиин 25-ай байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 2.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абажа, 70 самолёт, 30 танк ба самоходно ехэ буу, 248 полевой ехэ буу, 1.467 автомашина, 53 паровоз, түмэрзамай 3.404 вагон буляан абаһан байна.

1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд БЕРЛИНЭЙ баруун-урда хубида үйлсын байлдаануудые хэхэ ябадалаа үргэлжэлүүлжэ, ДАЛЕМ гэдэг городской районые эзэлбэ. ЭЛЬБА мүрэнэй баруун-эрьедэ тус фронтын сэрэгүүд ТОРГАУ ба СТРЕЛА гэдэг городые эзэлэн абаа. БАУЦЕНЭЙ оршондо тус фронтын сэрэгүүд дайсанай томо хүсэтэ ябган сэрэгүүд болон танкнуудай контратакые сухарюулан сохихо ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Апрелиин 25-ай байлдаануудта энэ фронтын сэрэгүүд 1.500 немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абажа, 238 танк ба самоходно ехэ буу, 236 полевой ехэ буу буляан абаһан байна.

БРЕСЛАУДА манай сэрэгүүд городой баруун хубида үйлсын байлдаануудые хэжэ 26 квартал, хэдэн заводской район ба арсеналай ехэнхи хубиие эзэлэн абаа. Тэндэ 110 ехэ буу буляагдан абтаһан байгаа.

2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд апрелиин 26-да шадамараар тойрон орохо маневр ба фронтын талаһаа атака хэһэнэйнгээ эсэстэ немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгууриин пункт ба харгы замуудай шухала узел, Чехословакиин ажауйлэдбэриин томо центр болохо БРНО (БРЮН) гэдэг городые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн Чехословакиин газар дээрэ 30 гаран һуурин газарые, тэдэнэй дундаВЕЛЕШОВИЦЕ, ЕЗЕРА, МОКРА МАЛАМЕРЖИЦЕ, ОБРЖАНЫ, КОГОУТОВИЦЕ, ЖЕБЕТИН гэдэг газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ нютагай удхашанартай байлдаанууд ба тагнуулшадай бэдэрэлгэ болоо.

Апрелиин 25-да бүхы фронтнууд дээрэ 125 немецкэ танк болон самоходно ехэ буу гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 82 самолёт унагаагдаба.

* * *

Штеттинэй урда, Одер мүрэнэй зүүн эрье дээрэ байһан 2-дохи Белорусска фронтын сэрэгүүд добтолгоёо оробо. Зүүн ба Баруун Одерые гаталха, тэрэнэй хоорондохи 2 километрһээ километр хүртэр үргэн уһа шабартай газарые гаталха гэһэн түбэгтэй зорилго советскэ боецуудэй урда табигдаа. Манай подразделенинүүд авиаци болон артиллериин дэмжэлгэтэйгээр, утаа манаар халхалагдажа, онгосо болон паромуудые хэрэглэжэ зүүн Одерые гаталан гараа. Сапёрнууд болбол уһа намагтай газар дээгүүр дүгы хүүргэ түргэнөөр табяа. Тиигээд советскэ ябган сэрэгшэд баруун Одерые дабажа гараад, тэрэнэй зүүн эрьедэ плацдармаа үргэдхэхэ байлдаануудые хэбэ. Немецүүд хүсэтэ хамгаалгын түшэг тулгууридаа үндэһэлжэ, үсэд шанга эсэргүүсэлгэ хэбэ. Ямаршье сэнтээр манай сэрэгүүдые гэдэргэнь хаяхые эрмэлзэжэ, тэдэнэр олон дахин контр-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

1-дэхи таталгын ССР Союзай Верховно Соведэй XI Сесси

1945 оной апрелиин 26-да болоһон Национальностьнуудай Соведэй ба Союзай Соведэй заседанинууд тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр, апрелиин 26-да, үдэрэй 11 часта Кремльдэ, СССР-эй Верховно Соведэй Заседанинуудай зал соо Национальностьнуудай Соведэй хоёрдохи заседани болобо.

Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо депутат **М. В. Кулагин** заседаниие хүтэлбэ.

Зүбшэн хэлсэхэ зүйл—СССР-эй Гүрэнэй бюджет тухай үгэ хэлэлгэнүүд. Үгэ хэлэгшэд гэбэл: депутат **Т. А. Константинов** (Молдавска ССР), депутат **П. С. Прокконэн** (Карело-Финскэ ССР), депутат **Г. Чуланов** (Казахска ССР), депутат **В. Я. Седых** (Белорусска ССР), депутат **Л. Г. Осипян** (Армянска ССР), депутат **Р. К. Ибрагимов** (Башкирска АССР), депутат **А. И. Венцлова** (Литовско ССР), депутат **К. Джапалиев** (Киргизскэ ССР). СССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи Дээдэ Һургуулинуудай Хэрэгүүдэй Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **С. В. Кафтанов**, депутат **К. Д. Кулов** (Хойто-Осетинскэ АССР).

Үдэшын 6 часта Союзай Соведэй хоёрдохи заседани болоо.

Союзай Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо депутат **У. Юсупов** заседаниие хүтэлбэ.

Зүбшэн хэлсэхэ зүйл—СССР-эй Гүрэнэй бюджет тухай үгэ хэлэлтэнүүд. Үгэ хэлэгшэд гэбэл: депутат **Я. Э. Калнберзин** (Латвийска ССР), депутат **М. Курбанов** (Таджикска ССР), депутат **И. В. Васильев** (Воронежско область), депутат **Н. И. Мусхелишвили** (Грузинска ССР), депутат **С. М. Шарофеев** (Татарска АССР). СССР-эй Мяха ба Һүнэй ажауйлэдбэриин Арадай Комиссар нүхэр **П. В. Смирнов**, депутат **Ф. Р. Васильев** (Смоленскэ область), депутат **Н. З. Шуршина** (Брянска область), депутат **П. С. Тарасов** (Московско область), депутат СССР-эй Хара металлургиин Арадай Комиссарай орлогшо **И. П. Бардин** гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Чимит Цыдендамбаев

Берлин хүреэлэгдээ

Харшан Гитлерэй эшээн—Берлин,
Хархис фашизмын шуһата үүлэмтые,
Баатар Армимнай хүреэлээ гэһэн
Баярта илалтын мэдээсэл дуулдаа.

Газар дэлхэйн харааалта булан
Галта сахариг соо ороод байна.
Түрөл Армимнай Германиин зүрхые
Түмэр жадаар хүреэлээд байна.

Илагша манай Улаан Арми
Илалтынгаа тугые Берлиндэ хадхахань.
Галзууһан Гитлерэй үхэлэй приговор
Галта халуун жадаар бэшэгдэхэнь.

Арадай жаргалые бэхилүүлэгшэ
Алтан одото салют нэерхэнь.
Аюулһаа дэлхэй абарагдаа гэжэ
Агуу Маршал Сталин хэлэхэнь.

СССР-эй Совнаркомдо

1945 оной майн 1-эй вторник, майн 2-эй среда хадаа хүдэлмэриин үдэрнүүд бэшэ болохо туладань, СССР-эй Совнарком болбол ажалшадай олон тооной хүсэлэнтэй тааралдуулан 1945 оной апрелиин 29-эй воскресениие хүдэлмэриин үдэртэ тоолхоор тогтообо.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ М. И. КАЛИНИН ПОЛЬСКО РЕСПУБЛИКЫН НАРОДОВО КРАЙОВОЙ РАДЫН ПРЕЗИДЕНТ ГОСПОДИН Б. БЕРУТ БОЛОН ПОЛЬСКО РЕСПУБЛИКЫН САГ ЗУУРЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР БА ГАДААДА ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТР ГОСПОДИН Э. ОСУБКА-МОРАВСКИЙ ГЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАБА

Апрелиин 24-дэ Кремль соо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. И. Калинин бэлбол Польско Республикын Народово Крайовой Радын Президент господин Б. Берут болон Польско Республикын Саг Зуурын Правительствын Премьер-Министр ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министр господин Э. Осубка-Моравский гэгшэдтэй уулзаба.

Уулзалга болоходо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин байлсаба.

ПОЛЬСКО РЕСПУБЛИКЫН НАРОДОВО КРАЙОВОЙ РАДЫН ПРЕЗИДЕНТ ГОСПОДИН Б. БЕРУТ БОЛОН ПОЛЬСКО РЕСПУБЛИКЫН САГ ЗУУРЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР БА ГАДААДА ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТР ГОСПОДИН Э. ОСУБКА-МОРАВСКИЙ ГЭГШЭД МОСКВАҺАА МОРДОБО

Апрелиин 24-дэ Польско Республикын Народово Крайовой Радын Президент господин Б. Берут болон Польско Республикын Саг Зуурын Правительствын Премьер-Министр ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министр господин Э. Осубка-Моравский гэгшэд болбол Народово Крайовой Радын президиумэй член господин В. Ковальский ба ажахын Министр господин Г. Минц гэгшэдэй үдэшэлгэтэйгөөр Москваһаа мордобо.

Господин Б. Берут ба господин Э. Осубка-Моравский гэгшэдтэй хамта Польшодо һуудаг Советскэ Элшэн Сайд В. З. Лебедев мордолсобо.

Белорусска вокзал дээрэ господин Б. Берут, господин Э. Осубка-Моравский гэгшэдые болон тэдэнэрые үдэшэгшэдые СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо ба РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Обороной Арадай Комиссарай орлогшо Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай Орлогшо А. Я. Вышинский, Улаан Армиин Генеральна Штабай Начальник Армиин генерал А. И. Антонов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин, генерал-полковник Ф. И. Голиков, Московско Городской Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Попов, СССР-эй НКИД-эй 4-дэхи Европейскэ Таһагые Даагша А. А. Лаврищев, СССР-эй НКИД-эй Протокольно Таһагые Даагша Ф. Ф. Молочков, Москва городой Комендант генерал-лейтенант К. Р. Синилов, генерал-лейтенант А. С. Гундоров ба бусад үдэшэбэ.

Вокзал дээрэ Элшэн Сайдууд, Элшэн Түлөөлэгшэнэр, гадаадын гүрэнүүдэй Хэрэгүүдэй Этигэмжэтэд, Польско Республикын Элшэн Сайд господин З. Модзелевский түрүүтэй Польско Посольствын состав мүн тэрэшэлэн Москвагаар гаража ябаһан Польшодохи Чехословацкэ Республикын Элшэн Түлөөлэгшэ господин И. Гейрет гэгшэд байлсаба.

Господинууд Б. Берут ба Э. Осубка-Моравский гэгшэдые СССР-эй НКО-гэй Гадаада Харилсаануудай Таһагай Начальник генерал-майор М. П. Кутузов ба СССР-эй НКИД-эй Протокольно Таһагые Даагшын Орлогшо Г. Н. Фомин гэгшэд хилэ хүртэр үдэшэбэ.

Үдэшэлгын үедэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан ба Польско Республикын болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимнэнүүд татагдаһан байгаа.

Вокзал хадаа Польско болон Советскэ тугуудаар гоёгдоһон байба.

Советскэ Информбюроһоо

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

атака хэжэн байгаа. Байгуулагдаһан хүүргые тэһэлхэ гэжэ эрмэлзэһэн дайсанай лётчигууд Одер хүдар зүргаад урдажа ябадаг минутые хэйбэ. Немецкэ миниинүүдые барижа абаха, тэрэнние уһан соонь тэһэ бүүдажа байжа советскэ сапёрнууд энэ аюулые зайлуулба. Гүүр немецкэ диверсантнууд уһан доогуур ябаха хүбсаһа үмдөөд. Хүүргые тэһэлхэ гэжэ оролдобо. Гитлеровецүүд тэрэ дары элирүүлэгдэжэ, үгы хэгдэһэн байна. Еэрэй баруун эрьеэдэ томо хүсэые гааад, манай сэрэгүүд доботолгоор аюхо зүүраа немецүүдэй хүсэтэйгээр бүхэжүүлһэн хамгаалтые нэтэ сохёо. Дайсан болбол байлдаануудай гаарта шэнэ хүсые яаралтайгаар хабшаад ha, советскэ частьнуудай эрмэлзэлтэ доботолгонуудые тогтоожо шадаагүй. Амжалтаа хүгжөөжэ, мүнөөдэр түс фронтын сэрэгүүд Померании главна город болохо Штеттиние эзэлбэ. Байлдаанай ябаса дундуур гансахан городой заха хизаараар 3.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүд үгы хэгдэһэ.

Штеттин болбол Германиин далайн гурбадахи порт ба ажаүйлэдбэриин томохон городуудай нэгэндэ тоологдоно. Тэндэ судна барилгын верфинууд, автомобильна металлургическа болон машина бүтээлгын заводууд бии.

◆ 1-дэхи Белорусскэ фронтын сэрэгүүд амжалтата доботогоёо үргэлжэлүүлбэ. Берлинэй хойто район руу советскэ ябган сэрэгшэд ба танкистнууд Тегельскэ ой модые сэбэрлээжэ, Берлин-Шпанзауер Шиффартс каналай хойто эрье гэшэ үргэн фронтоор тараад, сэрэгэй казармануудые эзэлбэ. Советскэ артиллеристнууд ба лётчигуудай хүсэтэ сохилтонуудаар каналай урдахи эрьедэхи Фолькс паркада тогтоһон немецкэ батарейнууд үгы хэгдээ. Артиллериин газаар хахалагдаһан манай сэрэгүүд каналые гаталан тараад, Сименсштадтын заводской районда байлдааяулсаар байна. Сименсиин заводуудай һандаргагдаһан гэрнүүд соо хэрэгэй-һон немецүүд нэтэрүү эсэргүүсэлтэ хэбэ. Манай штурмовой бүлэгүүд динамашинын завод болон бусад олон предприятинуудые эзэлбэ. Үдэрэй дүүрэхэ багта советскэ частьнууд Сименсштадтын районние эзэлжэ, Шпрей мүрэн тулаба. Берлинэй зүүн хубида түс фронтын сэрэгүүд Шпрей мүрэнэй саада тээ плацдармаяа үргэдхэжэ. дайсанай үеэ шанта эсэргүүсэлтые нура тараад, Герлицкэ вокзал ба товарна станциие эзэлбэ.

Манай авиаци дайсанай сэрэгүүдэй ба сэрэгэй объектнүүдтэ сохилто хэбэ. Нэгэ үдэртэ болоһон агаарай байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар немецкэ 29 самолёт унагаагдаа.

ТАСС-эй буруушаалганууд

Гэдэадын хэблэлэй зарим нэгэ хуби, тэрэ тоодо «Санди Таймс» гэжэ лондонско газета Сан-Францискодохи Конференцидэ Варшавадахи Польскэ Саг Зүурын Правительствын түлөөлэгшэнэр уряалагдаха ёһогүй, тансал шэнэдхэгдэһэн Польскэ Правительствын түлөөлэгшэдые уряалагдажа болохо гэжэ Крымскэ Конференци шиидхэһэн байгаа гэһэ мэтын абяануудые тараана.

Ниимэ түхэлэй мэдээнүүд һадаа тараагдаһан байдалда таарангүй гэжэ мэдүүлхээр ТАСС түлөөлэгдэбэ. Крымскэ Конференци дээрэ энэ асуудал шиидхэгдээгүй, харин оройдоошье хэлсэгдээгүй байгаа hэн. Теэд, Варшавадахи Польскэ Саг Зүурын Правительствын түлөөлэгшэнэрые Сан-Францискодохи Конференцидэ уряалха абадалла Крымскэ Конференциин шиидхэбэринүүд һаалта болоно бэшэ.

* * *

«Дейли Миррор» гэдэг американскэ газета болон «Сидней дейли телеграф» гэдэг австралийскэ газета Вашингтонһоо абтаһан Пирсоной мэдээсэлые тунхаглажа, тэрээн соонь американскэ түрүү патрульнууд апрелиин 13-да Берлиндэ орођон аал, «ородууд Берлиние түрүүн эзэлхэ тухай урдань хэлсэжэ тааралдаһан байгаабди» гэжэ мэдүүлһэн Сталинай эрид буруушаал хэһэн дээрэһээнь гэдэргээ гараба. Американецүүд хадаа энэ хэлсээ тэбшээд hэн гэжэ ородуудай эрид хэлэһэн зэрэгһээ «сухаряа юм» гэжэ хэлэгдэнэ.

Пирсоной энэ мэдээсэл үнэн байдалтай яашье таараагүй, эхинһээ һүүлдэ хүртэрөө шал худхмаг байна гэжэ ТАСС мэдүүлхээр этигэмжэлэгдэбэ.

БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиумдэ

БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиум 1945 оной нэгэдэхи кварталай дүн малажалай талаар хаража үзөөд аймагуудаар дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Хориин, Заиграйн, Иволгын болон Курумканай аймагууд һайн амжалтанууды түйлаһан байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Хориин аймагай колхозуудай тоолһон малай тоо толгойн: адуу моръёор—99.6 процент, эбэртэ бодо малаар—99.8 процент, хони ямаагаар—99.8 процент, гахайгаар—96.6 процент. Байгша оной түрүүшын кварталда абтаһан унагадаар—100 процент, тугалаар—99.6 процент, хурьга эшэгэдээр—99.7 процент, поршонгоор—95.7 процент бүрин бүтэн байлгаһан байха юм. Дээрэхи аймагай бүхы колхозуудаар гэрэсимэвскэ звенонууд эмхидхэгдэжэ сабшалан байжаруулха хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Һайрамай уһаар сабшалан уһалха түсэбые энэхи колхозууд үлүүлэн дүүргээд, мүнөө үедэ һубаг канавануудаар уралхуулхаа хаваршья хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулна.

Заиграйн аймагай колхозууд адуу мал бүрин бүтэнөөр байлгаха талаар һайн амжалтануудые харуулба. Энэ адуу моръёор—98.7 процент, эбэртэ бодо малаар—99.2 процент, хони ямаагаар—99.3 процент, гахайн—95.4 процент бүрин бүтэн оро. Мүн энэхи колхозууд сабшалан уһалха хүдэлмэри һайнаар ябуулжа һайрамай уһа тогтоохо түсэбөө 180 процент дүүргэһэн байна.

Тэрэнһээ гадна БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиум Иволгын, Курумканай колхозуудые үбэлжэлгэ муу бэшээр үнгэргэжэ адуу малай тоо толгойе бүрин бүтэн байлгаха ябадал хангалттай тэмдэглэбэ.

БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиум БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй дамжуулгын Улаан түгые Закаменай аймагһаа абажа Хориин аймагта (аймгүйсэкомойн түрүүлэгшэ нүхэр Цыбыккажаяв, АЗО-е даагша нүхэр Олзошкин) барюулха гэжэ тогтообо.

БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй дамжуулгын Улаан туг абаха нэгэдэхи кандидатта— Заиграйн аймаг (аймгүйсэдкомойн түрүүлэгшэ нүхэр Собзлев, АЗО-е даагша нүхэр Ботов); хоёрдохи кандидатта—Иволгын аймаг (аймгүйсэдкомойн түрүүлэгшэ нүхэр Булаев, АЗО-е даагша нүхэр Стуналков); гурбадахи кандидатта—Курумканай аймаг (аймгүйсэдкомойн түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев, АЗО-е даагша нүхэр Цевелев) баталагдаба.

Тэрэнтэй хамта БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиум Кударын, Кяхтын, Сэлэнгын, Зэдын, Ториин аймагуудай колхозуудаар малажалай байдалай тон хангалтагүй дээрэһээ 1945 ондо адуу мал үсэжэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ ябадал һаад түбэг түхэлэдүүлжэ байһыень тэмдэглэбэ.

БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиум байгша оной хоёрдохи кварталда дамжуулгын Улаан туг, БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй грамотаар шагнагдаха ябадал хүгжөөлтын гүрэнэй түсэб дүүргэжэ, эрилтээр үнэн эрэстэй хүдэлмэрилэн, бүхы адуу малай бүрин бүтэн ондо орожо байһан ябадалые, хүдөө-ажалай малай ороондо ороолто болон малай адуулга эмхидхэн, үбэлжэ хурьхалга болон эхэхэ тухай үбэһэ хуряалгада сахяалжа барюулагдаха байна гэжэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралые һануулна.

Түрүүшүүлэй дүршэлые дамжуулая
ҮНДЭР УРГАСЫН ХОЙНОҺОО ИИГЭЖЭ ТЭМСЭГТЫ!

Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой С. К. КИСЕЛЁВОЙ хүтэлбэрилдэг ефремовскэ звеногой дүршэл

Манай звеногой ажал

Анхан түрүүн манай звено эмхидхэгдэхэдэ дүй дүршэлээр тон багa, хүдэлмэреэ хаанаһааншье захалхаяд мэдэхэгүй байгаа hэн. Тиигэжэ байхадаа саашанхи түсэб тухайгаа агрономой заабарини ёһоор өөһэдөө эбтэй зүбшөөлэйгөөр хөөрэлдөөжэ, газараа элдүүрилхэ һайн оно гаргаа бэлэйбди.

Звеногойгоо хариуусалга доро даажа абаһан газараа элдүүрилхэдэ маа ерэхэ бүри дүй дүршэлээр шалмаар мэргэжэлтэй болоно. Агрономой түрүүшын заабарине бэелүүлэн газарта шииг нойто ехээр шэнгээхэ тушаа шухала анхаралаа табидаг байлабди. Түрүүшын жэлнүүдтэ иимэ хүдэлмэринүүдые ябуулхадаа илангаа саһа тогтоолго, поли дээрэ мульһэ шэрэлгэдэ бэлэнэй hанаашье тэбхэдэг hэмди. Тиихэдээ плугаар, мүн гараар һубаг канава малтажа поли дээгүүрээ һайрам уралхуулдаг байгаабди. Поли дээрэ шэрэһэн мульһэн үбэлөө саһа баряха хаалта болоһо үгөөд, хабартаа хайлажа тариалан газар уһалдаг байха юм. Газарта шииг нойтыень һайнаар шэнгээхэн тулада поли дээрэ тогтооһон уһанай хатажа байха үеэ зааташагүй жэл бүри хабар эртэ борнойлдогбди. Тариалангай газарай һайн муу шанартай ондоо байдаг тулада тариин урда тээхи элдүүрилгэ ондо ондоогоор ябуулхаа һайн. Бидэнэр зарим участогуудта хоёр дахин хахалаг, зарьмааа 18—20 сантиметр гүнзэгыэгээр нэгэ удаа хахалдаг байгаабди. Хахалһанайнгаа һүүлээр тарарай шииг нойтые хүрьһэндэнь тогтоохын тулада заатагүй борнойлхо хэрэгтэй. Энэ хадаа борной шиидхэһэн хүдэлмэри бэшэ тулаанаа хахалһан газараа түндэлэн эргээгэр борнойгоор дахяад элдүүрилдэг байнабди.

Уһалагдаһан газарһаа ямаршье ган гасуур байхаа үндэр ургаса абтадаг тулаадань манай звеногой члэнүүд мүнөө жэлдэ уһалуулжа үгэлхэ оролдоло гаргаба. Тиин Бряань голые хүндэлэн ехэ хаалта түхеэржэ тариалан, сабшалан болон хартаабхын ехэхэн газар уһалха аргатай болообди. Звенэнне түхеэрхэдэ ниилэжэ ехэ хүсэн болошодабари хэрэгтэй байгаа. Бидэнэр энэ хүдэлмэридэ 1944 оной декабрьда оробди. Бряань голой хүрэнхэй мульһые сүмэлжэ, газарай хүрьһэндэ хүргөөд, тэрээнһээ доошонь ниилэжэ гүнзэгыэгээр малтажа, котлована һүүлгэһэн байнабди. Мүн тэрэзнһээ гадна хаалта түхеэрхэдэ хэрэгтэй болохо 90 хэһэг модо өөһэдөө отолжо зөөгөөбди. Хаалтаяа барижа апрелиин 10-да дүүргөө. Бряань горхоной уһые халяажа хасаланг дээгүүрээ урасхуулжа захалаабди. Энэ хаалта түхеэрлэтэ соогуур манай звеногой 10—12 хүн хэншье гэнэтэгүй үдэр һүни илгалгүй хүдэлмэрилбэ. Энэхэнэй түхеэрэлгэдэ 1950 ажалта үдэр гаргашалагдаһан байна. Звеногой члэнүүд Акулина Киселёва, Вера Федотова, Пелагея Евстифеева, Акулина Щигина, Варвара Леонова ба бусад илангаа һайнаар хүдэлмэрилжэ гараа.

Мүнөө жэлдэ бидэнэр 200 гектар тарилгын, 100 га сабшалангай болон хэдэн гектар огородой талмай уһалха байнабди. Энэмнай бүгэдэрэ энэ хаалтын хүсөөр уһалагдаха байна. Гадна энэ хадаа Манай колхозой Тарабухин, Щигин гэгшэдэй звеногой 400 гектар талмай уһалха аргэ олго. Манай участок дээгүүр 30 километр утатай хэдэ-хэдэн һубаг канава малтагдаа. Мүн поли бүхэндэ хэдэн олон борозда татагдажа үргэн ехэ тарялан уһалха һубаг болоһон. Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ эхилхын урда тээ 60 гектар һайн шанартайгаар уһалагдаа. Мүнөө уһалууряа үргэлжэлүүлһэн зандаабди.

Бидэнэр Улаан партизануудай нэрэмжэтэ хүдөө-ажалай артелиин члэнүүдэй уряалаар Бухээхэхэ социалистическэ мүрысөөндэ ороод, сохоод дунда зэргээр гектар бүхэнэй 20 центнер, опытно участогһаа га бүриин 40 центнер ургаса хуряаха уялга абаа һэмди. Тиихын тулада бидэнэр тарилгын урда тээхи газрай элдүүрилгэ—хүрьһэнэй гаадамсээр—апрелиин 5-да эхилжэ, 100 гаран гектар борнойлһон, 50 гектарта культиваци хэһэн, 30 гаран гектар хахалһан, 10 гектарта лущени хэһэн байнабди.

Ургасын һайнаар гаргалга шэмэтэй утэгжүүлгэһээ болодог. Тиимэһээ табихаһаа урид, мүн ургажа, байха үедэнь утэгжүүлжэ үгэдэг байнабди. Адуунай аргал гол утэгжүүлгэдэ тоолодог тулада, тэрэниие үбэлдөө полидо элбэгээр гаргажа обоолоод, хабартаа шулуулжа хаяжа, газараа хахалхадаа түрүүн жэгдэр тараалаабди.

Үрбээ тарилгада һайнаар бэлэдхэхэ гээшэ ургаасха үдхашанартай. Манай звеногой мүнөө жэлэй тарилгын үрһэн сэбэрлэгдэжэ хүсэд бэлэн болоһон. Мүнөө үедэ үрһээ яровизацилжа байнабди. Үрһэ хаяхаа нормо хаяжа огто болохогүй байна. Хүрэнгөө рядовой сеялкээр хэрэзэлүүлжэ хаядаг заншабди. Хаяһан үрһэнэй гүнзэгынь 8 сантиметр хүрэр байдаг.

Тарааһан урагжа байха үедэнь ходо борнойлдогбди. Тэрэнэй ашаар газарай хүрьһэнэй дээрэхи хальһан бүргэрэл, бургаг үбһэн үгы хэгдэжэ байна.

Ургасын эшэлжэ байхада түрүүшын нэмэлтэ тэжээл үгтэдэг. Энэнинь 7—8 хоногой турша соо бэлэдхэгдэһэн хониной шэбхэ хэрэглэгдэдэг юм. Нэгэ гектарта 1,5 тонно наг шэбхэ. 13 —14 тонно уһантай холёод газарай хүрьһэндэ хаядаг байнабди. Хоёрдохи нэмэлтэ тэжээл болон гектарай 3 центнер шүбүунай аргал, 4 центнер унэһэ үгэдэгбди. Энэ хүдэлмэри бүрхэг, бороотой үдэртэ үнгэргэхэ хэрэгтэй. Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэн эбэхэ 1.160 ведро бэгтаха түсгаар амбарта түхеэрэгдэнхэй.

Мүнөө жэлдэ бидэнэр газраа нэгэ удаа уһалһаараа хизаарлаха бэшэ, харин хэдэн удаа уһалха аргатай болообди. Гадна, 50 гектар сабшалан уһалжа, үнгэргэшэ жэлэйхиэһээ хоёр дахин ехэ ургаса хуряаха уялга абанхайбди.

Хабарай полевой хүдэлмэридэ хэдэ соонь бэлэдхэжэ тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ эмхитэйгээр эхилһэнэйнгээ ашаар тарилгаа агротехническэ эрхим болзорнуудта шиидхэжэ дүүрэн аргатайбди. Мори унаа болон зэр зэмсэгүүднай бүгэдэ һайн шанартайгаар бэлэдхэгдэнхэй байна. Өөһэдэмнай һургаһан 9 сар газар борнойлхо болон уһа шэрэхэ, утэгжүүлгэ зөөхэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдтэ ябана. Һарбаа манай колхозой члэнүүд эбэртэ бодо мал унаһаар хэшарлаж, тэдэнние хэрэглэнгүй байгаагүй. Сар болон үнеэдые һаадаа бидэнэр һэргээн ямаршье хүдэлмэри хэдэг гэшэббди. Манай звеногой члэнүүд эбэртэ бодо малаар хүдэлмэри хэжэ тэрэнэй хүсэ ехэтэй ба хүнэй түргэн дабатаг байһыень дүй дүршэл дээрэһээ элээр харуулба. Хүүхэд хүсөө зэлүүлхэ, үбһэ тэжээлэй бардам хүрэхэ байна.

Уһалагдаһан газараа зүбөөр элдүүрилэн тарилгаа агротехническэ эрхим болзор соо дүүргэөд байхадаа блатар Улаан Армидаа барюулха илалтын үндэр ургаса заатагүй хуряахамнай албатай—гэжэ бүхы звеногойхид зүгһөө орон болон фронтын урда тангаригланаб.

С. К. КИСЕЛЁВ,
Ефремовскэ звеное даагша.

Эрхим шанарай түлөө уриидаая!

Үндэр ургаса хуряаха гээшэ эрхим шанарһа болоһогыньдүй дүршэл дээрэһээ элеэр харагдана. Тиимэ тулаа үндэр бүтээсэ түйлахын хажуугаар эрхим шанар сахиха ябадал газар хахалагша, борнойлоогшо болон сеялкэдэгшын урадхшухала зорилго мүн. Мүү газар элдүүрилэгдэһэн газар хэзээшье һайн ургаса угэхэгүйнь мэдээжэ. Тэрэниие зүбөөр ойлгоһон хүн газартаа һайн шанарай түлөө бүхы хүсөө хүсэгүйгөөр тэмсэнэ. Һайн шанартай газар хахалһан һургаса хахалбаар оролдоно, мөнгөгүйгөөр ажаллахаар оролдоно. Бидэнэр хабарай полевой хүдэлмэреэ эхилһэнһээ хойшо эрхим шанарай түлөө нэгэн хүн шэнгээр оролсожо элтүүрилһэн газраа звеньевоор голоһогүйгөөр түшааша үгэнэйдэ. Би үдэрэйнгөө нормо эхилэхэдэ хойшо 110—115 процент хүртэр дүүргэнэб. Хэһэн хүдэлмэримни нэгэнтэшье голоогдоогүй. Һаяхан газар хахалагшад залуушуулай республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо үндэр бүтээсэ, эрхим шанар түйлаха уялга абаа һэм. Мүнөө тэрэнэй дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэнхэйб хамтэ звеногойхи бусадые энэ шанарай түлөө мүрысөөндэ уриалаабди.

А. КИСЕЛЁВА, звеногой члэн

Залуушуулай мүрысөөндэ илахаб

Газар хахалагшад залуушуулай республиканска социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ тухай ВЛКСМ-эй обкомой болон БМАССР-эй Газарай Арадай Комиссариадай тогтоолые халуун баяраар угтажа, тарилгын үедэхи энэ мүрысөөндэ өөһэдынгөө хани нүхэдтэйгөө алли эрхэмтэйгээр оролсооб. Тиихэдээ үдэрэйнгөө нормые һайн шанартайгаар 120 процент хүргэхэ, мори унаа гаран оролдосогоойгоор харуулжа тобир тарган байлгаха, зэр зэмсэг болон хомут тоногуудаа эбдэгүй тамтайгаар абажа ябаха уялга абаһан байнаб.

Би 11-тэй байхадаа Серпион Кирилловичын ефремовскэ звеного орооһэм. Тэрэнһээ хойшо аха нүхэдэй, илангаа звене даагша Серпион Кириллович болон Апент Щитин гэгшэдэй заабараар хүдөө-ажалай хүдэлмэринүүдэй али бүхы мэргэжэл шудалааб. Энэ гурбан жэл соо түс звеного хүдэлмэрилхэдөө хабарай тарилгын үедэ хоёр тарган хахалһан. Зуун хахалһан. Тэрэнэйш үбэлдөө агротехническэ хэмжээ эбүүлгэнүүдтэ хабадалхадаа, зунай үедэ тарилгын бүртаг үбһэ түүлгэндэ ябалсаһан байнаб. Үнгэрэгшэ үбэлэй турша соо һургаал отолхо, зээхэ шэбхэ шэрэхэ хүдэлмэринүүдтэ урдыхиһаа һүргүүн һайнаар хабаадалсааб. Мүнөө өөһэдынгөө звеногой үбэ хураахада косилкаар сабшаһан, тарлахуряалгын үедэ жаткада ябаһан, һуриалсаһан байгааб. Энэ мэтын хүлэгэ энэ янзын хүдэлмэри миннии ажал хэхэ дүй дүршэлтэй болохо хэрэгтэй. Тэрээн ургаехэ туһа болохо юм. Мүнөө ямаршье хүдэлмэри хэхэдээ хүнэй туһаламжагүйгөөр өөрөө бүтээжэ шадаха болооб.

Мүнөө жэлэй хабарай полевой хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо газар хахалжа байнаб. Түрүүшын үдэрнүүдтэ хахалгабаряа ходо улүүлэн дүүргэнэб.

Энэ темпээ саашадаа бүри шангадхажа газар хахалагшад залуушуулай республиканска социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һүүрийтэ гараха зорилготой, үнэтэ шагнаалда хүртэхын түлөө үдэр һүнигүй тэмсэхэб.

С. ФЁДОТОВ, газар хахалагша.

Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой сута звеньевой С. К. Киселёвой звено тарилгын газарай элдүүрилгые үнижэ хэжэ байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеногой члэнэд **А. Е. Щитина**, колхозой түрүүлэгшэ **В. С. Евстифеев**, Советскэ Союзай Герой **Н. С. Афанасьев** ба **С. К. Киселёв** гэгшэд хахалһан газарай шанарые шалгажа байна.

А. Поповой фото.

(«Б.-М. Үнэнэй» тухай корреспондент hэ)

Шениисэ ургуулдаг шэдитэ мастерайда

Хабарай шаабари наранай урлан элшэ шангаар бадаржа захалан тарилангай газар эртэһээ элдүүрилхэ арга олгоо. Поли дээрээ сугларжа бээ хэһээ байнан Серпион Кирилловичын звеногой члэнүүд апрелиин 5-да тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ эхилһэн байна. Анхан түрүүн моръёор борнойлһоо эхилжэ—һүүлдээ удаа трактор табижа культиваци, лущени захалаа. Тиигэжэ байгаараа газарай хүрьһэн жэгдэрэн гэдэжэ хахалалга, борнойлго болон тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ үргэнөөр ябуулжа эхилһэн байна.

Газар хахалагша байһан залуушуул Акулина Киселёва, Вера Федотова, Галина Евстифеева, Сельверет Федотов, борнойшон Юрий Киселёв гэгшэд түрүүшын үдэрһөө эхилээд үргэлжэ үндэр бүтээсэ түйлана.

«ОЛТИРОГ СООХИ» СТАН

Бряань горхоние хаажа халяаһайнгаа ашаар тарилгынгаа бүхы талмай уһалха аргатай болоһон тухайгаа нүхэр Киселёв дээрэхи статья соогоо бэшэһэн байна юм. Тэрэ хаалтын хажуугаар байха хоёр нюдөөрөө харабан хүн Киселёвой хүтэлбэрилдэг звеногойхидой ородосото ажалаа омгорхоо байна. (Тэнгэхээшьэн нүхэр Киселёвой звеногойхидой ажаһуудаг полевой стан «Олтирог сооxи» стан гэжэ нэрлэнхэй. Уһэһөөрөөшье энэ нэрэ тудана. Юүб гэхэдэ, түс станние тойроод үргэлжэ уһан халишанхай. Энэниие үргэлжэлүүлһэн олон тоото һубаг канаваар поли бүхэн уһалагдана. Дээрэхи стан Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой стануудай эгээл культурна болоһогоо тооцогдоно. Стан шадарһаа түхеэрэгдэһэн байра байлдагулуулна бүгэдэ таарууу зохидоор бэлэдхэгдэнхэй. Мори унааһаа байһан хоёр байдал саһа бороодо дуһаалхагүйгөөр хүшагдаһан хэрэгтэй. Хажуудань хэрэ-хэрэ хужирлаһан байха юм. Үбһэ тэжээлэй үрхилэгүйгөөр гаргашалһын тулада хороо бухэндэнь хоёр кормушка бэлэдхэгдэнхэй. Һайн байраа оролдосотойгоор харуулхалгатай мори унааңуудаа зүгы шэнэг тамирыш муу бэшэ. Тарилгын хүдэлмэриин дүүрэтэр бардам хүрэхэ үбһэ һаял бэлэдхэгдэнхэй. Станай дотор суугүуляхэжэ стандаа абаашанхай.

Һаяар хоёр дабхар ехэ гэр барьгдажа дүүргэгдэнэ байна. Энэнэйдоо дабхарта хамтын байра, дээдэ дабхартань «улаан булан» хэгдэхэ юм. Сүүл сууса гэжэ арюун сэбэрхэн ба культурна болоһон. Хана бүхэниинь тарилга түргэн шиидхэхые уряалһан лозунг болон портредуудаар шэмэглэгдэнхэй. Звеногой члэн бүхэн түмэр оронтой болоо.

Колхозой агитаторнуудай эрэжэ энэ уншалга болон хөөрэлдөөнүүдые таһаралтагүйгөөр үнгэргэнэ. Элэбэр Улаан Армиингаа эсэлэй илалта түйлажа ябаһан тухай агитаторнуудай дуулахадаа ажал хүдэлмэреэ улам нэмэгдүүлэн эрмэлзэнэ.

«Олтирог сооxи» станда үбэл, хабар, намар, зунгүй байдаг ефремовскэ звеногойхид хабарай полевой хүдэлмэриин түлөг үе соо ниимэр ажалһана.

ХҮДЭЛМЭРИИН ЭХИЛҺЭНЭЙ ДОХЁО

Завод, фабрикануудай хүдэлмэриин сагай эхилхэдэ гудок хүүгэлдэг байгаа һаань, эндэ үлгэтэй байнан ехэ хара шэрэм нарьяса сохигдодог байна. Тэрэнэй сохигдохотой хамта звеногой члэнүүд ажалдаа ажалдаа шамдагай түргэн түхеэрэжэ гарана. Эдэнэр ажал хүдэлмэреэ амжар амжарааа даажа абаад юү хэхэ байһанаа эртэнһээ мэдэһэн дээрэһээ иимэ жэжэ журам харуулна.

Жаяр зэрэшам сахиха гээшэ ажалай бүтээсэ болон шанар дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл мүн. Тиимэдэ нүхэр Киселёв бүхы члэнүүдээ шамдаатай хүдэлмэри баринжа шаарадаг байна. Ямар дайлтабаар хэндэ үгтэһэн заатагүй саг болзор соонь дүүргэхын түлөө бүгэдэ оролдоог байна.

Тиимэ хадаа эдэнэр дохёогой болзоотой хамта зэлжэжэ хүдэлмэрээр тэрэ дары оролцохо байна.

ХЭЭРЫН ЭДЕЭН ЭМХИДХЭГДЭБЭ

Үдэрэй оролгошуулта орохоро олон стан хоёрой хоорондо ябажа сагаа барахахгүйн тулада апрелиин 20—һоо хээрэ эдеэлдэг болоо. Газар хахалагшад, борнойшод мори унаагаа амаргуулжа эдеэлүүлхэ. мүн өөһэдөө эдеэлэжэ сагаргаха болоходо морьдоо мултлаһаар уһалжа, тэндээ абашаһаар үбһөө эдеэлүүлнэ. Тэрэшэлэн хээрын талада гал түлэжэ сабар агаарта буужа ээлээр эдеэлээ маар эдеэлнэ. Морйодойгоо һайса таталжа эдеэлтэр плугшан болон борнойшод зали абан амаржа урьдана.

Хээрын талада эдеэлхэ гээшэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэһээ гадна, мори унаа болон хүдэлмэрилэгшэдэй хүсэнэй һайнаар амарха ябадал хангана. Стан поли хоёрой дунда ябажа сагаа бараха һалиһаһоһоо хойшо звеногой плугшан болон борнойшодой оло нүхэдтэй үндэр бүтээсэ түйладаг болоо.

ХҮРЭЭТЭЙ ХҮН

Бряань горхоной хоёр талаар зураһан үргэн ехэ тариалан дээгүүр үдэр һүнигүй хүрээтэй хүн харадаг. Энэ хадаа һубаг канаваар уралхуулха уһые поли газарта уралхуулжа ябаһан ажалша гарта Серпион Киселёв өөрөө байна.

—Хүрэээ гартаа барижа гараа һаа харанха һүни болтор бусажа ерэхэгүй байха—гэжэ Серпион Кирилловичын тухай звеногойхидынь хэлсэдэг. Тээд, үнэхөөрөөшье тиимэ. Нүхэр Киселёвой тарилгын уһа гэшэ уга ба үргэн. Энэ нь ииньше уһа гээшэ бэгэ хэрэг бэшэ. Тиимэдэ поли бүхэнэ хаяан олон борозда татаад тэрэшээ үргэлжэлүүлэн уһая халяажа уралхуулха һайса шангэгээ хэрэгтэй.

Нүхэр Киселёв үдэшэ, үглөөгүй, үдэр һүнигүй хүйтэн оһон хүрээдөөжэ энэ хабар 60 гаран гектар газар гансаараа уһалба. Мүнөө энэ нүхэр хүрээгэ барижа, уһалуурга үргэлжэлүүлнэ.

Серпион Кирилловичын гансал уһалуури үнгэргэдэг бэшэ, харин газараа агротехническэ заабарини ёһоор элдүүрилхэ, саг болзор соо тарилха, шабар сахиха ябадал гэхэ мэтэ айхабтар ехэ хариуусалгатай байха юм.

Урда жэлнүүдтэ Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой ефремовскэ звеногой үндэр олон ургаса хуряаха ябадал дээр дүрсагдаһан хэрэгтэй хүн шиидхэжэ гарадаг байһаниинь элитэ болоһон.

ЭРХИМ ШАНАР, ҮНДЭР БҮТЭЭСЫН ТҮЛӨӨ

Серпион Кирилловичын звено 1945 ондо 130 гаран га тарилга хэхэ байна. Тэрэнэйнь охихи хуби ороооһото культура. Мүнөө жэлдэ түс звеногой опытно рекорд участогһаа га бүриин 250 пүд, ондоо участогуудһаа 20 центнер ургаса хуряаха уялга абанхай.

Тэрэнэ заатагүй бэелүүлхын түлөө эдэнэр эрхим шанар, үндэр бүтээсэ хүүдэр һүнигүй тэмсэжэ, тарилгаа түргэн дүүргэхэ хэрэгтэй эрхэмтэйгээр оролдоно.

О. ГОМБОЕВА.

Новая Брянь

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35 (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-24; отделов: партийной жизни и промышленности—7.89, сельского хозяйства—6.03, писем и переводов—6.03 (2 зв); объявлений—2-64 (2 зв).

Ч—00342. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.